

emigmate qst in hac tuta incens.

par. s3 no rotat plicā intm

XIII.

Disputatio

DE DIVIDVIS ET IN-
diuidis Stipulationibus.

QVAM,

Annunte Deo,

CENSENTE AMPLIS-
SIMO IURISCONSULTO-
rum Ordine, in Academia Tu-
bingensi,

Preside V. CL.

D N. DAVIDE
MAGIRO, IC. ET

I N E A D E M A C A-
demia Antecessore, &c.

P R O S V P R E M O I N I V R E
*vtroq; honore impetrando, pro virili
tuebor*

ANDREAS DINNERS.

Addiem 19. Februarij, in aula noua.

T V B I N G Æ,

Apud Georgium Gruppenbachium.

ANNO 1603.

Dno Theodoro Sitzmanno I. V. Candidato digniss.

111X
A L M O L T O M A G.^{co}
E T E C C E L L.^{te} S I G N O R,

*Patron mio of. mo il Sig. r Paolo Prucnero, Dottor di leggi & Sin-
dico della republica di Suinfurt.*

HA V E N D O C H I A R A M E N T E C O-
nosciuto, che V. Sig. ria oltra al suo alto sapere & prudenza, con-
forme all' infinite sue belle parti & riguardeuoli costumi, vi hà
per compimento accompagnata vna singolare cortesia, & com-
piacendomi maggiormente d'vn sì grande acquisto: non è cascato in me prin-
cipio alcuno di dubitatione, che douesse ancora restar seruita accettare queste
mie ciancie, ò voglio dire, raccolta di proposte. Cosetta degna esser gradita
da V. Sig. ria come frutto de suoi rari ricordi & ammonitioni, con lequali m' hà
sempre mai ad ogni honesta & lodeuole impresa inuigorito & sospinto: si co-
me ne fanno fede gli miei viaggi di Francia & d' Italia procurati da quella, di
maniera, che mi sforzano a dire:

Io son per me quasi vn terreno asciutto

Colto da voi, e' l'pregio è vostro in tutto.

Scusimi però V. Sig. ria se volendo far fra meste sso risoluta elettione di
tante sottigliezze, che in questo soggetto essersi scorgono, mi farei forse appi-
gliato al peggio, & ancora, per non esser io tale, che potessi andare su le cime de
gli alberi, ò che fosse più intendente di tanti pellegrini ingegni, che vi si son
trouati ben spesso smarriti. Tanto di me non presumo già io, sapendo per
pruoua, quanto sia difficile trouare il bandine di questa mataffa. Mà spronato
pure dalla medesima cortesia di V. Sig. ria non hò potuto far dimeno, di non
cauarmi la maschera dell' ignoranza, per farle hora vna minima dimostratio-
ne dell' obligo mio; douendo la mia deuotione supplire a quel, che la mia de-
bolezza fosse per mancare. Et così non potendo altro per hora, ne le bascio le
mani, consegnandomele per seruitore. Di Tubinga alli 23. di Gennaro 1603.

Di V. Sig. ria M. to Mag. ca & Ecc. te

Affett. mo Seruitore

Andrea Dinnero.

I.

De diuiduis & indiuiduis Stipulationibus.

LERNÆO CONFLICTVI, ET MARI NAUFRAGO difficultatem considerationis huius merito Iuris Interpp. comparauerunt. Veruntamen dum difficultati huic plures mederi cupiunt, effectum est, vt hodie non minus remedijs, quàm olim morbis, laboretur. Vfus autem eius, cum in pluribus reis & fideiussoribus, tum in pluribus dominis serui communis: præcipue verò in pluribus heredibus tam promissoris, quàm stipulatoris conspicitur, atq; huc nobis pleraq; nostra referuntur.

T H E S I S I.

D I V I S I O S T I P V L A T I O -
num, qua aliæ diuiduæ, aliæ indiuiduæ esse
constituuntur, (a) ad naturam & condi-
tionem rerum factorumq; , quæ in eas dedu-
cuntur, pertinet, (b) & respicit vtrumq; membrum
illius diuisionis, qua quædam in dando, quædam in fa-
ciendo consistere dicuntur. (c)

a) l. 2 § 1. & l. 4 § Cato l. 72. stipulationes non diuiduntur. ff. h. t. nostro de verb. obl. (b) Duo enim hac veniunt in stipulationem, res & facta, §. ult. l. de verb. obl. qua prout sunt diuidua vel indiuidua, ita & Stip. d. l. 2. §. 1. & d. l. 4 §. Cato Ex quib. constare potest de definitione diuidua & indiuidua Stip. cum à subiecti natura hac diuisio sit desumpta. d. l. 72. & d. l. 2. in pr. h. t. Quod enim ad effectum, executionem & præstationem harum stipulationum attinet, alia quadri-
membris diuisio traditur in l. 85. in executione. ff. d. t. nostro. (c) de qua in pr. d. l. 2.

I I.

Indiuiduum duobus modis ex sententia Bartoli & vet. intelligitur, Naturâ, (a) & ex accidenti. (b)

a) Quod ne intellectu quidem diuidi potest. l. 17. via. ff. de seruit. (b) vt prohibitionem legis, qua feudum ducatus &c. non potest diuidi, c. 1. §. præterea de prohib. feud. alien. per Frid. vel testatoris, l. 114. filiusfam. §. 14. diui. ff. de leg. 1. vt conuentione partium, vel expressâ, l. 122. qui Roma. §. 3. coheredes ff. h. t. l. 14. in hoc. §. 2. ff. com. diuid. vel tacitâ, vt l. 5. §. si non sortem. ff. h. t. nostro.

A 2

Indiui-

I I I.

Indiuiduæ ergò naturâ suâ sunt primùm seruitutes omnes, (a) excepto vsufructu. (b)

a) d. l. 2 §. 1. d. l. 72 h. t. l. 1. §. 9. si vsufructus. ff. ad L. Falcid. Pro parte enim neq; adquiri, neq; in obligationem deduci, d. l. 17. via. ff. de seruit. l. 6. si quis duas §. 1. ff. com. prad. neq; legari possunt, l. 11. in fin ff. de seruit. quia videlicet vsus earum est indiuiduus, ut ait d. l. 17. Neq; obstant, quæ in partes diuidi seruitutem, l. ut pomum, 8. in fin ff. de seruit. & constitui ad certam fundi partem. l. 6. ad certam. ff. eod. d. l. 6. §. 1. l. 25. si partem, ff. de seruit. rust. itemq; secerni horis & interuallis temporum dicitant, l. 5 §. 1. ff. d. t. de seruit. l. 19. arbor. ff. communi diuid. l. 2. §. 1. ff. de seruit. rust. Quia hac diuisio ad ipsam seruitutem non pertinet. l. 4. in fi. ff. de seruit. d. l. 6. Maxime aut censentur indiuidua ratione indiuidua distributionis in plures heredes l. 25. heredes §. 10. cõtra ff. fam. ercisc. l. ea quæ. 192. ff. de R. l. Ex his liquere nobis potest de illa quæstione: An operarum stipulatio sit indiuidua? Negat Molina. in Labyrintho suo, per l. 8. si quãdo. ff. de oper. libert. & Hotoman. 18. quæst. illustri. Non rectè. d. l. 72. h. t. in verbis: vel operas. d. l. 1. §. 9. si vsufr. ff. ad L. Falcid. ibi, nec pars opera intelligi potest. text. singularis in l. 15. libertus §. 1. ff. de oper. libert. Diuiduntur quidem numero, d. l. 15. §. 1. & l. 54. in stipulationibus §. operarum ff. h. t. sed propterea nihilo magis diuidua sunt, quàm seruitutes, quæ tempore & mensura diuiduntur, ut dictum, & probatur l. 1. ff. de oper. ser. iuncta d. l. 72. ibi: Idem puto, & si quis faciendum. (b) qui est diuiduus l. 16. & puto ff. fam. ercisc. l. 5. ff. de vsufr. d. l. 1. §. 9. & l. 51. sed vsufr. ff. ad L. Falc. l. 7. communi §. 10. cùm de vsufr. ff. com. diuid. ratione quoque iuris ad crescendi. l. 3. ff. de vsufr. ad cres. Porro vsufructus non est facti, sed iuris, & pars dominij, l. 4. ff. de vsufruct. l. 70. Si à reo §. 2. ff. de fideiussor. l. 58. ff. h. t. l. 21. §. 3. ff. de except. rei iud. Sicut & ipsum dominium constituo diuiduum, contra Hotom. illustr. quæst. 18. per l. 5. si ut certo. §. ult. ff. commodati, cum præceptore meo Dn. Huberto Giphano. Vsum tamen contra eundem Hot. dicto loco, omnimodò dicimus indiuiduum, l. 19. vsus pars ff. de vsu & hab. quia neq; minui, neq; excedi potest: Vri non potes, si minuas, l. 12. plenum. ff. eod. sin excedas, abusus erit. d. l. 12. §. 1. Licet vsus insit vsufructui, l. 14. per seruum §. 1. ff. de vsu & hab. cuius & pars esse dicitur in l. 58. qui vsufr. h. t. Quæ difficultas ita Bartolum torisit, ut diceret, cogitandum esse de hoc dubio: Ego ad commoditatem hoerefero, quod dicitur inesse, ea ratione, qua actus iter: via utrumq; continere dicitur. l. 1. ff. de seruit. rust. prad. non ad partes integri. Idem ergò iuris in vsu, quod in illis, qua meri siue nudi facti sunt, d. l. 2. §. item si in facto. ad l. 72. vers. idem puto. h. t.

I V.

Tales etiam sunt partium voluntate stipulatio generis, (a) pœnæ, (b) conditionalis. (c)

a) Genus in iure est idem, quod Dialecticis species, ut homo, equus: Species verò in iure, Dialecticis indiuiduum dicitur, ut Stichus, Bucephalus. Ab utroque quantitas differt, tanquam à corpore, l. 30. talis & l. 47. cùm res. §. 1. ff. de leg.

leg. 1. Species pro parte peti & prestari potest, l. 9. stipulatus §. item ff. de solut. Genus pro parte prestari non potest. l. 2. §. 1. vers. quaedam partis ff. h. t. d. l. 9. quia solutione, ut Interpp. loquuntur: ut Iureconsulti, executione indiuiduum est, diuiduum verò natura sua siue obligatione. l. 85. in executione §. 4. pro parte h. t. Indiuidua ergò est generis obligatio ex accidenti, quod in ea hæc videtur mens fuisse stipulantium, ut totum consequerentur, licet incertum fuissent stipulati, neue homine in genere promisso, in diuersis hominibus partes soluerentur, d. l. 85. §. 4. ideoq; pars soluta, cum pro eâ non nascatur liberatio, vel condici potest, vel in pendenti est liberatio, donec alius totus detur d. l. 2. §. 1. Queritur, quæ cõdictio hîc competat? Conditionem indebiti cum Bart contra Alciat. & gl. competere dixerim. per l. 26. si non sortem §. pen. ff. de condict. indeb. Liberantur tamen heredes promissoris generis, soluendo pro parte, si quidem cum vno ex illis actum fuerit, isq; absolutus est, idemq; est, si pars vni accepto lata est, d. l. 2. §. 3. si tamen. vbi de absolute dicitur dissentit Alc. l. 17. qui hominem ff. de acceptil. iuncta l. qui hominem. 34. ff. de solut. ex quibus duab. posterioribus de hac differentia acceptilationis & solutionis constare potest, vtraq; enim est Iuliani. neq; refert, quod vtraq; loquitur de stipulatione alternatiua, confertur enim ferè semper alternatiua cum stipulatione generis. l. cum is 32. §. fin. ff. de condict. indeb. l. 2. §. 1. in fin. & d. l. 85. §. 4. pro parte. in fin. ff. h. t. d. l. 9. iuncta l. 105. stipulatus. ff. h. t. Non autem liberabitur heres sola conuentione pro parte, nisi & absolutus esset, cum non nisi pro parte conueniri vnus heres ex obligatione generis potuerit d. l. 58. §. 4. & non conuentione, sed solutione quis liberetur l. 1. §. si apud duos. 43. depositi cui similis est acceptilatio & absolutio. Item queritur, si iudicio ita conuentus ex hac stipulatione vnus heres promissoris victus sit, an adhuc partes tantum reliquorum supersint? Ait D. Donell ad d. l. 2. §. 3. ff. h. t. quia, inquit, obstabit stipulatori exceptio rei iudicata, si consecutus partem incertam hominis ab vno heredum, quem vicit iudicio, incertam adhuc partem petat ab eodem. Sed contraria verior mihi videtur opinio, quam defendit Dn. Giphanius. ad eandem l. 2. §. 3. quòd iniquum sit litigantis quidem heredis meliorem esse conditionem quam non litigantis, & contra, stipulatorem persequendo causam suam deteriore facere, contra. l. non solet 68. & seq. de reg. iur. (b) d. l. 58. §. pen. & l. 5. stipulationum. difficili §. si sortem. ff. h. t. vbi pœna obligatio, etiam in obligatione dandi diuidua, ut fundi & sortis, tamen est indiuidua. Ratio rei intricata est, quia hæc videtur mens esse contrahentium, ut non liceat citra pœna commissionem partes soluere. Quod licet in persona creditoris iam ante erat constitutum, ne inuito ipsi particularis posset obtrudi solutio, l. 41. Tutor §. Lucius ff. de usur. l. 3. ff. fam. ercisc. tamen lex XII. tabb. in heredibus illam obligationem adhuc diuidebat: l. 2. 6. & 23. licet. C. fam. ercisc. l. 2. & 25. heredes §. 13. idem. ff. eod. l. 26. pacto. C. de pact. l. 2. C. de hered. act. l. 1. C. si cert. pet. huic verò incommodo diuisionis medetur pœna adiectio, tanquam obnixæ voluntatis indicium, paremq; creditoris & heredem eius constituit causam. d. l. 5. §. vlt. Prouisio namq; hominis facit cessare prouisionem legis. Dd. ad l. 3. ff. de reb. cred. Quæ de pœna dicta sunt, etiam in pignore locum habent d. l. 85. §. 6. h. t. nec enim pars eius solui potest, licet diuidi alioqui possit l. 19. qui pignori. ff. de pignor. Aliud tamen est in pœna adiecta obligationibus facti indiuiduis, de quib. in l. 2. §. fin. l. 3. & l. 4. §. Cato. l. 38.

stipulatio ista §. 17. alteri. ff. h. t. (c) l. 56. cui fundus ff. de condit. & dem. d. l. 85. §. pen. d. l. 41. tutor §. Lucius. de usur. Diss. Molinaus in Labyr. per l. 13. si ita ff. de manum. test.

V.

Facta item pleraq; indiuidua sunt, (a) sub quibus & stipulationes non faciendi continentur. (b)

a) Notiones, quibus factum diuiduum ab indiuiduo discernatur, constituit Bar. has, ut indiuidua sint, in quibus pars non tantam utilitatem parit, quam totum collatione sui ipsius: item, qua si pro parte praestentur, pro parte etiam eius, quod interest, haberent solutionem, atq; ita in diuersis rebus fieret solutio. Quas reg. examinat Praceptor meus D. Andr. Fach. lib. 10. qui nouissimè reliquis ipsius libris controu. Venetis accessit, c. 74. & exagitat Molina. in Labyr. ipse in ops meliorum. Baro lib. 1. & 2. de diuid. & ind. & Hotom. indiuidua agnoscunt, quorum vel nulla vel inutiles sunt partes. Raph. Cum. indiuidua facit, quae sunt visibilia. Alij, quae corpore exequimur, indiuidua: quae verò animo, diuidua esse facta constituunt. D. Giph. facta nuda siue mera ait esse indiuidua, quae verò iuris aliquid continent, diuidua: Quae reg. non caret ratione, & auctoritate Vlp. in l. 2. in conuentional. §. 1. h. t. l. 7. consilio. §. vlt. ff. de curat. furios. Gædd. de contrah. stip. c. 6. concl. 22. n. 307. Rectè quoque hoc ex cuiusq; facti oblata natura dignosci posse aliquis existimauerit. Sic fundum tradi, fossam fodiri, insulam fabricari vel opus fieri indiuidua sunt, quia facti nudi, cuius diuisio corrumpit stipulationem l. 72. Stipulationes non diuiduntur & l. 4. §. Cato h. t. quia operis effectus in partes scindi nequit, l. 85. in executione. §. 2. ff. eod. neque fecisse hac videtur, qui non propriam formam, quae ex consummatione contingit, dederit. l. 80. si is qui §. quadam ff. ad L. Falci. l. 5. §. opere. & l. 139. adificia §. perfecisse. ff. de verb. sig. Et de Stipulatione, Rem tradi, nullum est dubium. d. l. 72. & l. 28. si rem. ff. h. t. l. 7. consilio. §. vlt. ff. de curat. fur. Stipulatio verò vacuum possessionem tradi, diuidua est, quia causam bonorum continet, d. l. 52. §. 1. h. t. siue possessionis dominium, non nudum factum. l. 49. possessio ff. de acquir. poss. Ita Cuiac. ad d. l. 52. §. 1. CL. & celeberrimus IC. D. Hen. Bocerus Praceptor meus, classe 1. disp. de stipulatione, thesi 34. D. Giph. ad §. vlt. l. 4. h. t. (Diss. Donell. ad d. §. 1.) Sicut & stipulatio Rem dari §. 14. Sic itaq; discretis l. de act. l. 3. ff. de usufr. quia dominium respicit, quod est diuiduum, ut sup. dict. Dari pro parte potest, tradi pro parte non potest, & tamen verum est ad dationem necessariam esse traditionem. l. 20. C. de pact. quae cum nudam meramq; rei translationem contineat, detentionemq; solum tribuat, naturam videlicet diuidi non potest. Hinc quoq; dubitatum est, de obligatione seruitutum, An dandi sit vel faciendi? Quod posterius intelligi non potest. l. si vnus 19. & l. fin. ff. de seruit. rust. l. fin. ff. commun. prad. l. 3. ff. de usufr. Donell. ad l. 2. in pr. h. t. n. 2. Dat enim seruitutem, qui cedit: d. l. fin. com. prad. licet autem, & qui dat, faciat aliquid, & verbo faciendi dare contineatur, l. 218. verbum. ff. de verb. sig. tamen magna est inter dandi & faciendi obligationes differentia, & faciendi eas esse intelligimus, quae sine datione sunt. Datio ius respicit, non factum. idcirco rectè quoque seruitutū stipulatio

& indiuiduis Stipulationibus.

5

latio separatur à faciendi obligationibus, l. 2. §. ex his & §. item si in factis. h. t. quia res sunt, non facta. Cuias. ad d. §. item si. Diff. Accurs. qui faciendi: & Zas. qui mixtam facit. Frider. lib. 3. de processib. c. 12. n. 11. & c. 14. n. 8. ubi confundit dandi & faciendi obligationes. Porro ut stipulatio, Rem restitui, aequè atq; illa, Rem tradi, habeatur indiuidua, neotericorum suffragia euicerunt. l. 4. §. ult. ff. h. t. l. 3. §. 3. heres. ff. commod. l. 22. si duo. ff. depositi. Erit tamen diuidua eo casu, cum desinit esse nudum factum, & possessio vel hereditas venit restituenda. l. 9. in conditione. ff. de condit. furt. l. 9. si plures. ff. de vi & vi arm. (b) ut Stipulatio Per te non fieri, neque per heredem tuum, quò minus mihi ire agere liceat. d. l. 2. §. item si in factis. & l. 4. §. Cato. h. t. §. ult. l. de verb. ob. l. 121. qui non facit. ff. de R. l. Hæc stipulatio eadem est cum illa, ire agere licere. in d. l. 2. §. fin. itemq; cum illa, iter fieri, qua breuius ita concipitur in d. §. Cato. D. Bocerus d. disp. th. 101. Diuersa tamen est à stipulatione Itineris, earatione, qua differunt stipulationes dandi & faciendi: rerum, & factorum.

V I.

Difficilem dubitationem Celsus mouit, cum in diuiduis faciendi obligationibus, post moram, succedere ait id quod interest, & ita illas diuidi: (a) dubitantibus Dd. an post moram adhuc factum, an id quod interest, tantum, an verò alterutrum alternatiuè peti possit? (b) Et plenius videtur dicendum, post moram non solum adhuc factum: (c) sed & alternatiuè factum, aut id quod interest: (d) vel denique solum id quod interest peti posse, quo casu inuito stipulatori factum amplius solui non poterit. (e)

a) l. 72. Stip. non diuiduntur. vers. Celsus & l. 81. quotiens. vers. & Celsus. h. t. l. ult. ff. si quis in ius vocat. non ier. l. 13. si quis ab alio ff. de re iud. qua est Celsi. Idem dicitur. l. 68. si poenam. l. 97. si ita. §. 1. l. 112. si quis §. 1. ff. h. t. §. ult. l. de verb. obl. Cuius ratio ex factorum natura incerta peti debet. l. 26. si non sortem. §. 12. libertus ff. de condit. indeb. l. 31. inter artifices. ff. de solut. (b) Existimauit enim D. Giphan. In Stipulatione faciendi venire post moram, id quod interest, ita ut solum sit in obligatione, petitione & prestatione: factum verò contineri quidem Stipulatione, sed ita ut peti non possit. Fundamentum opinionis sua petit, ex d. l. 68. & l. 84. si insulam ff. h. t. atq; ita vult accipi leges, qua deberi, & venire in stipulationem, id quod interest, agi ad id quod interest, & in illud condemnandum esse promissorem, dicunt. dd. ll. 72. & d. l. ult. si quis in ius voc. & reliquis litera allegatis. A qua opinione minimum differt illa Donelli ad d. l. 72. qua factum plene in obligatione non esse neq; initio, neq; postea affirmat, præcipuè ar. l. 1. ff. de penu. leg.

leg. d. l. 84. Tertia D. Cuiacij sententia est, qui id quod interest, non venire statim post moram temporis, quo fieri factum oportuit, sed tum demum, cum amplius fieri per rerum naturam non potest, contendit. Sed, quod pace tanti Iurisconsulti dixerim, non subsistit hæc sententia, propter d. l. 72. §. ult. & alias in pr. allegatas. (c) Est in obligatione, d. l. 13. ff. de rei iud. §. ult. l. de verb. obl. peti ergò potest. §. 1. l. de act. presertim cum non appareat de nouatione aliqua disertè actum esse. l. fin. C. de nouat. Confirmat hanc sent. l. 11. fideicommissa. §. fin. ff. de leg. 3. & rectè argumentamur ab obligationibus faciendi à lege inductis, ad obligationes, quibus expressè quisq; se obstrinxit, l. 35. si quis argentum. C. de donat. ut in his magis etiam ad faciendum obligemur. l. 29. si quis C. de pact. Ias. in l. 2. n. 20. h. t. Corraf. lib. 2. misc. c. 3. n. 4. Quid ergò est? An sicut peti factum potest, ita compelli quis inuitus ad factum poterit? Et verissima mihi videtur sententia, Iudicis prudentis in ea re versari arbitrium, l. 2. ff. de in lit. iur. l. 71. si domus §. 3. qui confitetur ff. de legat. 2. qui coget, si qua manifestè contumacia vel dolus promissoris in tradendo vel faciendo appareat. l. qui restituere 68. ff. de rei vind. l. 3. §. 3. ff. commodati. Ita quoque ad tradendum cogi venditorem vel donatorem posse arbitror, si quidem rem habeant l. 11. §. 2. ff. de act. empt. §. alia. Inst. de donat. vid. D. Fach. lib. 2. contro. c. 30. (d) Bartol. & Eguin. Baro de diuid. & ind. Ad factum idè agi potest, quia antequam id tempus præterierit, quo per rerum naturam fieri factum potuit, ne peti quidem potest, l. 14. si ita. & seq. h. t. Ad id quod interest agi posse, omnibus illis probatur textibus, quib. venire illud in faciendi obligationem supra est demonstratum. Robert. lib. 1. animad. c. 17. (e) Atq; hic est sensus l. 84. si insulam. ff. h. t. quia desinit aliquando post moram interesse, factum ipsum præstari, ut si mora impatiens stipulator per alium fieri curauit. l. 44. stipulatus es. ff. de fideiussor. Sunt sanè facta quædam, quæ non recipiunt id, quod interest, sed præcisè sunt præstanda, sed illa manifesta & specialem habent rationem. De his videatur Gomez. tom. 2. c. 10. n. 22. & Frider. de process. & c. lib. 3. c. 14. n. 5.

V I I.

Ex his ergò, quæ dicta sunt facilè de reliquis diuiduis, tam rebus, quàm factis iudicari potest. Rebus: quæ causam habent discretam, & in duplici sunt differentia, generum aut specierum: (a) Illa namq; vniuersi partibus, hoc est numero: hæ integri partibus diuiduntur. (b) Vnde duplex omninò diuisio, in partes scilicet diuisas & partes pro indiuiso, etiam in rebus incorporalibus. (c)

a) l. 2. §. 1. & l. 54. in stipulationibus. ff. h. t. l. 2. §. 1. ff. de reb. cred. (b) d. l. 54. & l. 117. si centum. ff. h. t. 10. Goedd. de contrah. stip. c. 6. conclus. 22. n. 287. (c) Satis verò hinc manifestum euadit, indiuiduum, & diuiduum in Iure secus, quam in Physicis considerari, quibus quæcunq; sunt incorporalia, sunt etiam indiuidua

uidua cum Arist. lib. 3. de anima. Diuiso uero in iure fit ciuilitate, hoc est, ratione iuris, dominij, & utilitatis, qua propterea intellectu potius, quam corpore partes facit, ut ait Vlp. l. 5. seruus. ff. de stip. seruor. l. Mauius 66. §. sed et si pars. ff. de legat. 2. aded, ut res, qua alioqui natura sua est indiuidua, iuris usu fit diuidua, tamen si eam non res, sed intellectus sequestrat, ut ait Macrobius in somnio Scip. Quo etiam pertinet dictum I. C. A. Cascelij apud eundem Macrobius: Nauem si diuidas, perdes. Scilicet, pro partibus diuisis: Pro indiuiso namque partes recipit. d. l. 5. l. placet. 25. ff. quib. mod. usufr. am. l. 5. §. ult. ff. commod. l. 1. ff. de euct. l. 1. §. 17. hoc interdictum. ff. uti possidetis. l. 25. rectè ff. de verb. sig.

V I I I.

Vnde res diuiduæ erunt illæ, quæ numero, pondere, mensura diuiduntur, (a) ut pecuniæ quantitas: (b) id quod interest. (c) Item, species siue Pamphilus, (d) obligationes hereditariæ. (e) Facta, ut stipulatio non agi, (f) habere licere, (g) possidere, (h) & alia, quæ iuris aliquid continent. (i)

a) Generi similis est quantitas & res fungibiles ad hoc, ut numero diuidantur. l. 2. §. 1. ff. de reb. cred. l. 29. cum Stichus in fin. ff. de solut. l. 2. §. 1. & l. 72. h. t. (b) d. l. 2. §. 1. & l. 4. §. Cato h. t. l. 85. in executione §. 1. eod. Non obstat l. 5. §. si non sortem h. t. qui textus omnes & præcipuè torfit Cuiac. Is enim de pœna accipiendus est, ut supr. th. 4. littera b. ostensum est. Hinc malè quidam decisionem petunt illius controuersie, An inuito creditori particularis fieri solutio possit? Nec enim procedit argumentum: Pecuniæ quantitas diuidua est. Ergò diuisum solus creditori inuito potest. Non enim posse hoc fieri, aded ut parte deposita pecunia debita, integra summa adhuc debeantur usura, docet l. tutor. 41. §. Lucius. ff. de usur. f. l. 3. ff. famil. ercisc. neq; aliter constitui potest, sine iniuria stipulantis, ut ait d. l. 5. §. ult. h. t. l. 21. quidam ff. de reb. cred. l. fistulas. 78. §. 2. ff. de contrah. empt. Quantitas enim, licet per se diuidua sit, ut C. aurei, ratione tamen summa & comprehensionis est indiuidua, ut partes solui non possint. Partem tamen liquidam debiti illiquidi teneri acceptare creditorem, uerius est, quem esse sensum d. l. 21. patet ex subiecta eius legis ratione. Sic etiam inuito creditori partes soluent heredes debitoris, quo casu lex mutat obligationis conditionem in persona heredum. l. 2. C. de hered. act. & d. l. 85. §. 1. h. t. (c) l. 72. §. Celsus h. t. (d) l. 9. stipulatus sum. §. item qui ff. de solut. l. 5. seruus. ff. de stip. seruor. pro indiuiso, & ciuilitate. dd. ll. & l. 25. ff. quib. mod. usufr. am. Incommodè tamen hanc fieri diuisionem fateor, §. eadem. 5. vers. quod si commodè. l. de off. iud. f. l. 1. & 2. C. commun. diuid. l. 34. §. 2. C. de donat. cum duobus ueris, id est, ratione partium corporaliu diuidi quidem possit Pamphilus, non autem ratione forme essentialis. (e) quia Lex XII. tabb. has diuidit. l. 1. C. si cert. pet. l. 25. heredes. §. an ea. & §. 13. idem. ff. famil. ercisc. l. 23. licet C. eod. l. 26. C. de pact. non diuidit autem in his, qua natura sua sunt indiuidua, quia

B

xxx

nec diuidi possunt. d. §. 9. l. 129. ea qua in partes. ff. de reg. iur. Porro hereditas etiam sine corpore, iuris habet intellectum, & diuidua est. arg. l. 30. Iuris peritos §. 1. ff. de excusat. l. quod contra 141. §. 1. ff. de reg. iur. contra Hotom. Quod tamē monstri simile videtur Seneca lib. 6. de benef. qui has vocat argutas Ictorum ineptias. Obligatio autem ipsa talis erit, qualis res, modò diuidua, modò indiuidua, sicut & ipsa stipulatio, (f) text. express. l. 4. §. Cato. ff. h. t. (g) quando videlicet significat iure dominij possidere. l. 38. stipulatio ista §. 6. hi qui, ibi: non enim factum. & §. 9. habere. ff. h. t. Alioqui cum habere significat idem, quod tenere, quia facti est nudi, quemadmodum habere rem depositam dicimus, indiuiduum est. d. §. 9. habere. iunct. l. 130. quod dicitur. ff. h. t. l. 188. habere. ff. de verb. sig. & secundum posteriorem hanc opinionem accipi debet in l. 3. ff. h. t. ubi Habere licere, comparatur cum stipulatione, ire agere licere, quam indiuiduam esse nemo ambigit, d. l. 130. (h) l. 26. locus. ff. de acquir. poss. (i) vt supr. thes. lit. a.

I X.

De effectu huius diuisionis ita constituimus: Ex indiuiduis dandi obligationibus, plures heredes promissoris teneri in solidum singulos, (a) vt tamen ita conuento, remedio consulatur iudicij famil. ercisc. (b) Sed & vicissim, stipulatoris heredes singulos ex his experiri in solidum. (c)

a) l. 2. §. ex his. l. 72. h. t. l. 192. Ea qua. ff. de R. I. l. ult. ff. de seruit. leg. l. 17. via ff. de seruit. Idem est in obligatione generis, l. 85. in executione. §. 4. h. t. Et rectè indiuidua natura, & indiuidua solutione comparantur. d. l. 2. §. 1. (b) Siquidem nondum diuisa est hereditas: d. §. ex his. Sin post diuisionem solidum prestitit, cautione indemnitate ipsi consulitur, quam iudex famil. ercisc. ex officio interponi curabit, vt cum iudicium hoc, nisi semel, suscipi non possit, l. 20. si filia §. 4. ff. famil. ercisc. si fortè vnus coheredum, ex culpa vel mora alterius, conueniatur, id quod communi nomine prestitit, pro parte à ceteris consequatur. l. 25. heredes. §. 10. contra. ff. fam. ercisc. Sanè, si diuisa iam hereditate ita cautum non sit, si fortè cum seruitus peteretur, quidam soluendo non essent, iniquum erit vnum aliquem conuentum solidum prestare cogi, cum illud propter reliquorum inopiam repetere forsitan non possit, praesertim cum aestimatio hoc casu succedat, qua est diuidua, d. l. 72. §. Celsus. arg. d. l. 25. §. 9. an ea & §. contra. ibi: cautiones interponi debere. (c) d. l. 2. §. 2. vers. ex quo quidem. Ibi: singuli in solidum habeant actionem. d. §. 9.

X.

Diuersa est ratio stipulationum facti indiuiduarum, ex his enim tenentur quidem heredes promissoris, ex facto alieno, (a) sed vniuersi in solidum, siue pro portionibus hereditarijs: (b) Sicut & singuli stipulatoris heredes

redes ex his agunt in solidum, vno prohibito, cum pœna adiecta est, repellendis tamen doli exceptione his, qui non prohibiti sunt: (c) sin adiecta pœna non sit, pro parte tantùm prohibiti committitur stipulatio. (d)

a) Quod non est iniquum, quia factum quod in partes diuidi non potest, ab omnibus quodammodo factum videtur, ut ait l. 4. §. Cato. h. t. l. 131. Iulianus. eod. l. 25. §. 12. in illa. & l. 44. inter §. 5. quod ex facto ff. fam. ercisc. Sed habent itidem actionem famil. ercisc. contra coheredes, ita consenti ex aliorum facto. d. l. 2. §. 5. item si in facto & l. 85. §. 3. quod si h. t. sicut & in dandi obligationibus. Non idem dicendum est diuisa hereditate, hoc enim casu sufficit, si ita conuentus cesserit creditori actiones suas. arg. l. 51. quod debetur. ff. de pecul. l. nemo. 171. ff. de reg. iur. (b) Text. expressus in d. §. Cato. non autem singuli in solidum, sicut in dandi obligationibus, quod quidam existimârunt per d. l. 25. §. in illa ff. famil. ercisc. quia in illis inest præstatio eius, quod interest: l. 75. vbi §. 7. h. t. in his non item. ut supr. thes. 6. (c) l. 2. §. contra. & l. 3. §. 1. h. t. quia in his nisi in solidum peccari non potuit. d. §. Cato. Porro cum semel adiecta pœna existit conditio, non potest amplius scindi vel diuidi, l. 85. §. item si ita h. t. & protinus locus fit pœna petitioni, in solidum, contra heredes promissoris, qui proinde vniuersi, vel collectiue, conflatis portionibus hereditarijs, tenentur d. §. Cato. Cuiac. ibid. Caterùm si illi pœnam petant, aduersus quos nihil factum est, meritò repelluntur, quia nec ipsorum interest: At pœna eius quod interest, loco succedit. §. ult. l. de verb. ob. l. ult. ff. de prator. stip. Nec obstant, l. 3. & l. 38. stipulatio ista. §. alteri, 17. ff. h. t. vbi non quaritur, an intersit, cum pœna adiecta est, quia verum est, cum incertum est, an & quid intersit. Vbi verò certum est, nihil planè interesse, ibi æquitas suadet, heredem non prohibitum, nec pœnam consequi debere. Perspicua quoq. est differentia inter heredes promissoris & heredes stipulatoris, quòd vno prohibente herede promissoris idem est, ac si omnes prohiberent, quia interest prohibiti à nemine prohiberi: d. l. 3. §. 1. Ex aduersò, vno prohibito herede stipulatoris, reliqui non prohibiti non possunt conueniri, quorum nihil interest, nisi adiecta pœna. d. §. 1. (d) d. l. 2. §. contra. h. t. Cum enim in his obligationibus succedat id quod interest, d. l. 72. §. Celsus h. t. satis apparet, singulorum heredum stipulatoris non interesse, nisi pro ea parte, qua heredes sunt, neq. actionem dari illis, in quorum persona nihil contrauentum est.

X I.

Quærent omnes, conuento vno promissoris herede, ad seruitutem præstandam, in solidum, cum fundum illum haberet cum pluribus communem, an adhuc seruitutem solus constituere possit, an liberetur æstimationis solidæ solutione? quod multis visum est. (a) Sed quò minus ad ipsam seruitutem solidam teneatur, nulla no-

bisiusta causa videtur. (b) quod secus est, si fundum omnino non habet. (c)

a) per l. 2. ff. de seruit. l. vnus 34. ff. de seruit. rust. l. vlt. ff. com. prad. Bart. & Dd. Cuiac. ad l. 2. §. ex his. h. t. Quin etiam videbatur deducta seruitutis stipulatio in eum casum, unde incipere non poterat, d. §. ex his. vers. sed quidem hoc casu. Cum enim solidum fundum haberet defunctus, recte stipulatur seruitutem, qua postea vitatur, si vel partem alienet, vel ille fundus inter plures heredes diuidatur. l. 11. pro parte. ff. de seruit. sed istam regulam non esse perpetuam ostendit, l. pen. ff. h. t. §. 14. ex contrario. l. de legat. Cuiac. ad d. l. 2. §. & harum h. t. (b) Cum & ipse defunctus ad hanc teneretur: non ergo mutari debet conditionis obligatio ex persona heredum. d. l. 2. §. ex his. Unde cognoscitur, hic vnum aliquem conuentum non inferre prauidicium ceteris constituendo seruitutem in re communi, neque enim sua sponte hoc facit, sed ex defuncti contractu, quasi conditio stipulationis hereditaria extiterit, ut ait l. 44. inter. §. quod ex facto. ff. famil. ercisc. ex qua, cum vnus teneatur in solidum pro alio, recte quoque ex bonis communibus, ut se liberet, soluere poterit, arg. l. 8. si procuratorem. §. 7. si ignorantes. ff. mandat. & cogere ceteros id ratum habere, qui alioquin suam quisque partem agnoscere coguntur. l. 25. heredes. §. 10. contra. ff. fam. ercisc. Eadem ratione vnus heres opus, ad quod faciendum tenebatur, solus facere iubetur, & coheredi sumptum pro parte eius imputare. l. 11. fidei commissa. §. 23. si in opere. & §. seq. ubi idem in seruitute constituitur. ff. de leg. 3. f. arg. d. l. 25. §. contra. Est sane quadam hic difficultas in praestatione, sed illa non facit inutilem stipulationem. d. l. 2. §. ex his. h. t. Recte quoque Duaren. cum vocandos ait coheredes, & cogendos a iudice, ut communi opera seruitus imponi possit, scilicet tum, cum fundus iam diuisus est. arg. l. vlt. C. de duob. reis. (c) tunc enim necessario res deducitur ad aestimationem. d. l. 25. §. 9. an ea. & seq.

X I I.

De poena facto diuiduo adiecto ita habet Cato: contra facientem heredem pro sua tantum parte teneri. (a) Inde dicendum; vno ex heredibus emphyteutæ per triennium in solutione canonis cessante, solam illius partem, non etiam reliquorum fieri caducam. (b)

a) l. 4. §. Cato. h. t. neque hic opus vlla doli exceptione, quemadmodum de factis indiuiduis supra dictum est, ex l. 2. §. contra. h. t. cum ipso iure non nisi pro diuisa parte hic poena committatur. Ideo solus committet poenam, qui, puta, ratum non habuit, & ex aduerso, aget solus, a quo petitur. (b) l. 2. C. de iur. emphyt. quia hic factum est diuiduum d. §. Cato. & propterea aequum sit suum cuique factum non alteri damnosum esse, l. 155. factum. ff. de reg. iur. l. 5. de pupillo. §. 5. ff. de op. no. nunc. & in eo quantitas versatur, qua est diuidua. l. 2. §. 1. l. 85. §. 1. h. t. D. Fach. lib. 1. con. tro. c. 97.

De

X I I I.

De doli stipulatione controuersum est: Nos illam modò diuiduam, modò indiuiduam esse asserimus, prout sunt facta, quibus adijcitur.

Magno se iudice quisq; tuetur in tanta controuersia. Ab aduersa parte stat Cuiac. Zas. & alij. à nostra Lelius Taurellus, Duaren. Donell. maximi utring; iurisprudentia duces. Equidem cum doli stipulatio pandecte quadam sit, qua omnes omnino contractus recipit, quasi per saturam collatos l. 22. si id quod aurum. l. 38. §. 13. si quis dolum. l. 83. inter. in pr. l. 121. ff. h. t. unde & clausula dicitur, l. 53. stipulationes & l. 119. doli clausula, ff. eod. & ex consuetudine tabellionum omnibus instrumentis inseritur: Satis constat, si stipulationi pecunia, qua diuidua est, alijsq; indiuiduis adijciatur, illas per adiectionem huius clausula non fieri indiuiduas. Deinde non semper esse indiuiduum dolum, ex eo etiam probatur, quòd multis casibus, etiam in causis indiuiduis dolo faciens solus, non etiam coheredes teneantur, l. 9. in depositi. ff. depositi. l. 3. §. 3. & l. 17. in commodato §. 2. ff. commodat. l. 31. quod si nolit. §. Pomponius. ff. de adilit. edict. l. 6. si quis ex argentarijs. §. 1. ff. de edend. quod idem etiam in pluribus dominis, l. 5. si plurium. §. 1. ff. de noxal. act. & pluribus tutoribus cernitur. l. 55. tres tutores. ff. de admin. tut. l. ult. C. de diuid. tut. In quibus tamen dolum unius alteri non nocet. His addende l. 22. si duo. ff. depositi. l. 21. redhibere §. 1. ff. de adilit. edict. Grauius oppugnat hanc opinionem post alios Io. Gædd. de contrah. stip. c. 6. conclus. 22. n. 320.

X I V.

Cui consequens est, in doli stipulatione non idem semper obtinere, quod de reliquis faciendi stipulationibus indiuiduis dictum est, (a) sed illud mitigari à Paulo, (b) qui illam stipulationem cum stipulatione ratum haberi comparat, (c) quam constat esse diuiduam. (d)

a) teneri ex facto unius etiam ceteros. l. 2. §. 5. item si in facto & §. ult. l. 3. l. 4. Eadem in pr. ff. h. t. (b) In d. l. 4. §. Cato. vers. sed videamus. h. t. Cum videlicet perpenderet, in actionibus bona fidei, ut depositi, commodati, tutela, item pratorijs siue adilitijs illum heredem solum conueniri & ante omnes, qui in doli stipulationem commisisset, ut ostensum est. Non ergò corrigitur in totum, principium eiusd. l. 4 per vers. sed videamus, quod existimârunt Taurell. & Donell. & illos secutus D. Giph. cum multis casibus doli stipulationem etiam indiuiduam esse non inficier. Neq; tamen displicet eiusdem D. Giph. coniectura, principium d. l. 4. & §. Cato, non esse Pauli l. C. sed potius Sabini, cui utpote antiquiori conueniret Caronis vetusti l. C. allegare auctoritatem, (floruit enim Sabinus Tiberij tempore, l. 2. §. 47. post hunc ff. de orig. iur) quod non solent facere recentiores, inter quos est Paullus: l. 43. Titius ff. de act. empt. incipere autem eius verba in d. vers. sed videamus. qui vers. reprehensionem continet principij. Quòd si omnia Pauli esse consti-

tuamus, illud absurdum non effugiemus, quòd ipse sibi in eadem l. contradicere videretur. (c) d. vers. Sed videamus. ut proinde referatur ad principium eiusdem l. in quo de doli stipulatione agitur, quod reprehendit. Ita Taur. Balduin. Duar. Perspicuum enim est, hac verba: sed videamus, ne non idem hic sit: sed magis idem, quod in illa stipulatione, Titium heredemq; eius ratum habiturum, non posse referri ad stipulationem, Per te non fieri, quo minùs mihi ire agere liceat, de qua proximè actum erat in §. Cato. quippe cum haec dua stipulationes nihil habeant commune: hac enim regulariter indiuidua est, l. 2. §. 5. h. t. illa diuidua. l. 2. §. 2. ff. de prator. stip. Minùs verò locum habebit interpretatio las. Zaf. Cuiac. & Gædd. qua vers. hunc vult referri ad stipulationem, Amplius non agi, de qua itidem in §. Cato erat actum, ut haec dua stipulationes, Ratum haberi, & Amplius non agi, hoc vers. comparentur, atq; ita hic vers. quasi probationem quandam contineat §. Cato. Quod tamen verba illa, Nenon, nullo modo permittunt, sed reprehensionis vim habent, quod & locutionis latina ratio postulat, l. 43. postquam. ff. de petit. her. l. 18. si domus. ff. de vs. & hab. l. 13. taberna. ff. de instruct. & instr. leg. l. 26. videamus. ff. de edil. ed. l. 1. ff. de seruit. leg. l. 40. quibus. §. 2. quidam Titio. ff. de condit. & dem. l. 56. quod seruus. ff. de pecul. Restat ergò, ut de pr. d. l. 4. dubitatum esse proponamus, illudq; restrictum ad humaniorem interpretationem, cum, quod in §. Cato reprehenderetur, nihil esset. Sed & alibi haec dua stipulationes, Doli, & Rem rat. haberi conferuntur, ut in l. 19. in stipulatione. & l. 22. si sine. ff. Rem rat. hab. Diff. aliter Ant. Faber. lib. 3. coniect. c. 7. ipse meritò reprehensus à Gædd. de contrah. stip. c. 6. concl. 22. n. 328. (d) d. vers. sed videamus. In quo cautionem non à procuratore, sed à domino præstitam, releuandi procuratoris causâ, verius arbitramur, ut in l. 65. si procuratorem ff. de procurator. §. sin autem vers. vel presens. l. de satisfat. quod etiam verba volunt in d. vers. sed videamus, qua de procuratoris herede accipi non possunt. Sanè, cum poena adiecta est, ipsum dominum non posse ratum habere pro parte, manifestum est, propter poena videlicet conditionem, quam nisi in solidum committere non potest: quod tamen facti diuidui natura eius largitur heredibus, ut non habens ratum heres pro sua tantum parte in stipulationem peccet, qui est sensus verborum in fin. eiusd. vers.

X V.

In pari causa est stipulatio de defendendo; aliquando diuidua, (a) aliquando indiuidua, ut in stipulatione duplæ & alijs indiuiduis. (b) Quod tamen Geilius scribit, heredes venditoris, singulos in solidum, ad cautionem euictionis præstandam teneri, alienius videtur. (c)

a) l. 40. si communes. ff. de negot. gest. l. 2. §. 2. incertam. ff. de stipulat. prator. iuncta l. 6. iudicatum. ff. iudicatum solui. Sunt namq; pratoria stipulationes regulariter diuidua. l. 32. poenales. §. 1. Iulianus. ff. ad L. Falcid. facit arg. l. 4. §. Cato. & ibid. Alciat. n. 156. h. t. (b) l. 4. in fin. l. in executione. 85. §. 5. in solidum. l. 139. cum ex causâ.

causâ. ff. h. t. l. 62. si rem. §. 1. ff. de euiçt. l. 17. ex clausula. ff. iudic. sol. l. 4. loci. §. 3. si fundus. ff. si seruit. vind. (c) lib. 2. obf. c. 14. Tenentur quidem in solidum, sed uniuersi, id est, proportionibus hereditarijs. d. l. 85. §. 5. & d. l. 139. in fin. l. 65. rem hereditariam. ff. de euiçt. Venditor enim non tenetur de euiçtione, nisi quatenus vendit l. 1. ff. eod. Cum ergo uniuersi heredes vendant pradium, id est, pro indiuiso singuli partem suam, pro iisdem partibus etiam uniuersi tenebuntur ad cautionem, non singuli. d. l. 62. si rem. §. 1. de euiçt. Non prætereunda hinc nobilis quæstio fuit, An venditor, qui ad rem defendendam tenetur, obligetur emptori ad sumptus, quos in re empta defendenda fecit, tum cum euiçta res non est? Et teneri putat Dn. Fach. lib. 2. contro. c. 38. relatis multis alijs. Quod negandum puto. Cum enim res ipsi per euiçtionem ablata non fuerit, utiq; habere ipsi adhuc licet, id quod hac defensione continetur. l. 24. non tamen. l. 57. habere licere. ff. de euiçt. Cogitur quidem venditor ad esse liti, ut eam instruat, ne res euincatur, l. 29. si rem. §. ult. ff. eod. qua euiçta omne ad ipsum spectat periculum: l. 8. & l. 21. §. 2. ff. de euiçt. l. 9. si controuersia. l. 17. l. 21. C. eod. Verum, extra hanc causam, iniquum est, in infinitum ipsum ad defendendum teneri, quod hoc odiosum legibus nostris. l. 4. §. ult. ff. de peric. & comrei vend. l. 13. qui bona. §. ult. ff. de dam. inf. l. 11. fideicommissa. §. 18. si quis decem. ff. de leg. 3. l. 9. si mora. ff. solut. matr. l. 23. ut inter. C. de SS. Eccl. Ipse præterea emptor subinde & agere causam euiçtionis dicitur, & vinci, l. 16. euiçta. §. 1. l. 21. §. 2. l. 51. si per imprudentiam. ff. de euiçt. quod argumento esse debet, nihil eum consequi hoc nomine ab auctore suo, cum nemo soluere videatur, ut recipiat, l. 171. nemo. ff. de reg. iur. Atq; hinc finem impono salebrosa materia, in qua difficile sanè est, ex fumo, quod ait Flaccus, lucem dare. Quod si quid in hac vidi, quod sentio, quam sit exiguum, facem mihi eam ad rem præluxerunt lectiones doctiss. præceptorum meorum, inter quos honoris causa nomino Cl. Dn. præsidem meum, quib. hoc acceptum fero. Quos tamen non ita consecutus sum, ut ex spicilegio hoc meo, messem ipsorum aestimare oporteat.

Corollarium I.

Legem Galliaë, (le mort saisit le vif) qua defuncti possessio in heredem sine noua apprehensione continuatur, Iuri communi repugnare: Consuetudine tamen introductam, quoad effectus possessionis, vtilem esse.

I I.

Eleganter tentari potest, contra quam communiter Dd. docent, primum testamentum, quod testator iurauit se non mutaturum, per secundum non reuocari.

I I I.

Qui rem alienam bona fide emptam, & ipse tertio vendidit; re à tertio vsucaptâ, vel alio modo extinctâ, non aliter vero domino ad pretium restituendum teneri, quam si ex causâ lucratiua rem illam nactus fuisset, contra Cuiac. tuebimur.

Errata. thes. 6. linea 1 pro, cum in diuiduis. Legendum: cum in indiuiduis. th. 4 in allegatis, lit. b. linea. 11. pro, creditoris & heredem eius. Legendum: creditoris & heredum eius.

F I N I S.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and includes some section headers that are difficult to decipher due to the bleed-through effect. Some legible words include "Collation" and "I".

1112

Willelmus von ...

Albericus ...

01 A 6518

ULB Halle 3
 002 937 514

VD 17

Zusatz ✓

e-o

[Faint handwritten text at the top of the page, possibly a header or title.]

[Main body of handwritten text in a Gothic script, arranged in approximately 25 horizontal lines.]

B... *[A large blue initial letter 'B' with red decorative flourishes.]* ...
[Handwritten text following the large initial.]

[Marginal notes in Gothic script, including a large initial 'S' or 'L' and other markings.]

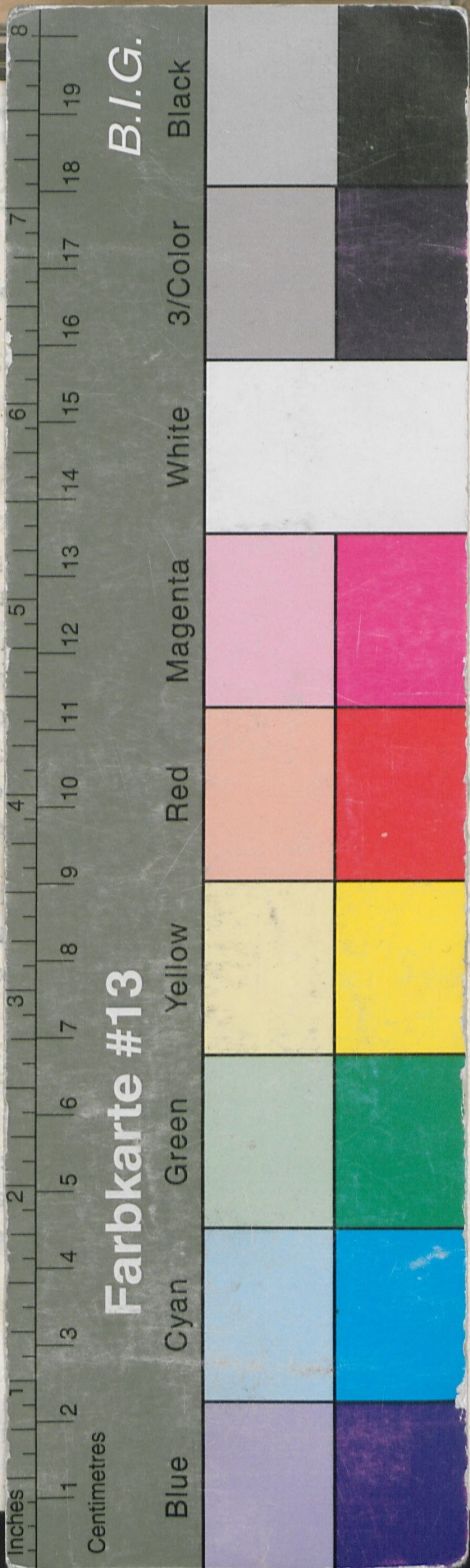
[Marginal notes at the bottom left of the page.]

[Marginal number '21' written in Gothic script.]

[Marginal number '11' written in Gothic script.]

1537
[Handwritten number '1537' in a cursive hand.]

XIII.

Disputatio
DE DIVIDVIS ET IN-
diuiduis Stipulationibus.
QVAM,
Annunte Deo,
CENSENTE AMPLIS-
SIMO IVRISCONSULTO-
rum Ordine, in Academia Tu-
bingensi,
Præside V. CL.
DN. DAVIDE
MAGIRO, IC. ET
IN EADEM ACA-
demia Antecessore, &c.
PRO SUPREMO IN IVRE
*utroq; honore impetrando, pro virili
tuebor*
ANDREAS DINNERS.
Addiem 19. Februarij, in aula noua.
TVBINGÆ,
Apud Georgium Gruppenbachium.,
ANNO 1603.

Dño Theodoro Sitzmanno J. V. Candidato digniss.

